

QISHLOQ XO'JALIGI MAHSULOTLARINI YETISHTIRISH VA QAYTA ISHLASHDA AGROKLASTERLARNING O'RNI

Buzrukova Feruza Zakiryayevna

Yakkasaroy tumani 91-xonli IDUM ingliz tili o'qituvchisi

Suyunov Y.B

i.f.n, (Ilmiy maslahatchi - Qodirov T.U.)

Annotatsiya: *Agroklasterlar - bu yirik hisobga olingan qishloq xo'jaligi korxonalarini birlashtiruvchi, ularga qo'shimcha qulaylik va ko'rsatkichlarni ta'minlovchi integratsiyalanuvchi tizimlar. Bu tizimlar qishloq xo'jaligi mahsulotlarini yetishtirish, ishlab chiqarish, transport qilish va sotish jarayonlarini optimallashtirish uchun mo'ljallanganlar.*

Kalit so'zlar: *Agroklasterlar, bozor va iste'molchilar, exportning osonlashtirish, sifat, talab va taklif, resurslarni birlashtirish, ekologik muammolar.*

Agroklasterlarning o'rni va ularning ahamiyati juda katta. Ular mahsulotlar to'plamlarini, oshxonalarini, omborlar va transport tarmoqlarini bir-birlariga bog'lovchi, masofaviy urinish tarmoqlarini o'rnatish yordamida, qishloq xo'jaligi mahsulotlarining sifatini oshirish, uning narxini pasaytirish va harajatlarni kamaytirishga imkon beradi. Bu esa, mamlakatning iqtisodiy rivojlanishini qo'llab-quvvatlaydi, kishilar uchun ish joylarini yaratadi va mamlakatdagi qishloq aholisini o'zida turar ekanligini ta'minlaydi.

Agroklasterlarning o'rni yuqorida ko'rsatilgan yo'nalishlarda o'zini ko'rsatadi:

Kooperativlarning o'rtasida ishbirligi: Agroklasterlar, qishloq xo'jaligi mahsulotlarini yetishtirish va ishlab chiqarish jarayonlarida kooperativlarning o'rtasida ishbirligini mustahkamlaydi. Bu esa, zarur resurslarni birlashtirish va mahsulotlarni olib borishni osonlashtiradi.

Agroklasterlar va kooperativlar o'rtasidagi ishbirligi osonlashtirishning ko'rsatkich jarayonlardan biri hisoblanadi. Bu ko'rsatkichning bir necha muhim taraflari mavjud:

Resurslarni birlashtirish: Agroklasterlar, kooperativlar orqali qishloq xo'jaligi mahsulotlarini yetishtirish va ishlab chiqarish jarayonlarida zarur resurslarni birlashtirish imkonini beradi. Bu resurslar o'rtasida moliya, texnologiyalar, kasblar, va boshqa ko'rsatkichlar kiradi.

Mahsulotlar uchun bozor va iste'molchilar: Kooperativlar, agroklasterlar orqali mahsulotlarini olib borish va bozorlarga tashuvchi ko'rsatkichlar bilan ishlay oladi. Bu esa kooperativ a'zolarining mahsulotlarini sotish va daromad olish imkonini yaxshilaydi.

Texnologik va innovatsion yutuqlarni almashish: Agroklasterlar va kooperativlar o'rtasidagi ishbirligi texnologik va innovatsion yutuqlarni almashish uchun muhim platforma bo'lib xizmat qiladi. Bu texnologik yutuqlar mahsulotlar

sifatini oshirish, ishlab chiqarish jarayonlarini optimallashtirish, va ish faoliyatini yaxshilashga yordam beradi.

Ommaviy maslahatlashuv va strategik yondashuv: Agroklasterlar va kooperativlar o'rtasidagi ishbirligining asosiy maqsadi ommaviy maslahatlashuv va strategik yondashuvning osonlashtirilishi. Bu esa soha mutaxassislarining fikrlari va ko'rsatkichlari yordamida yangi strategiyalar tuzish va ularni amalga oshirish imkonini beradi.

Ta'lim va malaka oshirish: Agroklasterlar va kooperativlar o'rtasidagi ishbirligi ta'lim va malaka oshirish sohasida ham ahamiyatga ega. Bu taraqqiyot sohasida kooperativ a'zolarining malaka va bilimlari oshirilishi, yangi texnologiyalarni o'rganish va ularni amalga oshirish imkonini beradi.

Shunday qilib, agroklasterlar va kooperativlar o'rtasidagi ishbirligining mavjud bo'lishi, qishloq xo'jaligi mahsulotlarini yetishtirish va ishlab chiqarish sohasida rivojlanishni osonlashtiradi va samarali qiladi. Bu ko'rsatkichlar yordamida qishloq xo'jaligi tizimi kuchayib boradi va mamlakat iqtisodiy rivojlanishi uchun muhim ahamiyatga ega.

Texnologik rivojlanish va innovatsiyalar: Agroklasterlar, yangi texnologiyalarni joriy etish va innovatsiyalarni o'rganish va amalga oshirish uchun muhim platforma bo'lib xizmat qiladi. Bu texnologiyalar mahsulotlar va faoliyatni sifatini oshirish, energiya va suv foydalanishini kuchaytirish, va ekologik muammolar bilan kurashishda yordam beradi.

Agroklasterlar va texnologik rivojlanish haqida gapiraylik. Agroklasterlar, yangi texnologiyalarni joriy etish va innovatsiyalarni o'rganishda muhim platforma bo'lib xizmat qiladi. Bu qismatda, qanday qilib bu taraqqiyotlardan foydalanishni ta'kidlaymiz.

Mahsulotlar va faoliyat sifatini oshirish: Texnologik rivojlanish va innovatsiyalar, qishloq xo'jaligi mahsulotlarini oshirishda va ularga qo'shimcha qulayliklar qo'shishda muhim rol o'ynaydi. Misol uchun, avtomatlashtirish va robototexnika mahsulotlarni yetishtirish va ishlab chiqarish jarayonlarini tezlashtiradi, sifatni yuksaltiradi va narxni pasaytiradi.

Energiya va suv foydalanishini kuchaytirish: Yaxshi texnologik yutuqlar, energiya va suv foydalanishini kuchaytirishga yordam beradi. Misol uchun, noyob ekologik texnologiyalar bilan energiya iqtisodiyatini yaxshilash, suv ta'minoti tizimi, solargarchilik va yaxud aquaponika kabi texnologiyalar foydalangan suvni taqsimlashni samarali qiladi.

Ekologik muammolar bilan kurashish: Agroklasterlar va yangi texnologiyalar, ekologik muammolar bilan kurashishda muhim rol o'ynaydi. Bu texnologiyalar esa kimyoviy moddlar va biyoqirralarni tozalash, zirakligi oshirish, to'qimalarni pasaytirish va buxgalteriya mahsulotlarni nazorat qilish kabi yordam beradi.

Internet-of-Things (IoT) texnologiyalari: IoT, qishloq xo'jaligi sohasida ommaviy va eng yaxshi iste'mol qilingan texnologiyalardan biri bo'lib chiqqan. Bu texnologiya, mahsulotlar va faoliyatni monitoring qilishda, ish joylarini

avtomatlashtirishda, va to'qimalar va mahsulotlar yoki hayvonlar haqida ma'lumot olishda yordam beradi.

Datalarni analiz qilish va ma'lumotlar bilan ishlash: Big Data va analitika, qishloq xo'jaligi sohasida qanday qilib ma'lumotlardan foydalanishni yaxshilaydi. Bu texnologiyalar yordamida, iklim o'zgarishlarini tasniflash, mahsulotni qo'llab-quvvatlash va bozor ishtirokchilarini aniqlash osonlashtiriladi.

Shunday qilib, agroklastlar va yangi texnologiyalar o'rtasidagi ishbirligi, qishloq xo'jaligi tizimini rivojlantirishda katta o'rin egallaydi. Bu texnologiyalar, mahsulotlar va faoliyatni sifatini oshirish, energiya va suv foydalanishini kuchaytirish, va ekologik muammolar bilan kurashishda yordam beradi. Bu esa qishloq xo'jaligini samarali va ekologik ravishda rivojlantirish uchun muhimdir.

Export qilishning osonlashtirilishi: Agroklastlar xalqaro bozorda mahsulotlarni sotishda o'zlarining ahamiyatini ko'rsatadi. Ularga xalqaro sertifikatlar olish, tashqi reklama va marketingni tashkil etishda yordam beradi.

Agroklastlar va exportning osonlashtirilishi haqida gapiraylik. Agroklastlar xalqaro bozorda mahsulotlarni sotishda o'zlarining ahamiyatini ko'rsatadi. Ularga xalqaro sertifikatlar olish, tashqi reklama va marketingni tashkil etishda yordam beradi. Bu qismatda, exportning osonlashtirilishida agroklastlar o'ynaydigan rolini ko'rib chiqaylik:

Xalqaro sertifikatlar olish: Agroklastlar, xalqaro bozorda mahsulotlarini sotishda ahamiyatli bo'lgan xalqaro sertifikatlar olish uchun yordam beradi. Bu sertifikatlar, mahsulotlar to'g'risidagi ma'lumotlarni tasdiqlaydi va xorijiy sotish tarmoqlarida ishonchli bo'lishda yordam beradi.

Tashqi reklama va marketing: Agroklastlar xalqaro bozorda o'zlarining mahsulotlarini muvaffaqiyatli sotish uchun tashqi reklama va marketingning muhim qismlarini amalga oshirishda yordam beradi. Bu tashqi reklama faoliyatlarining asosiy maqsadi, mahsulotlarni keng doiradagi mijozlar va bozorlar bilan tanishtirish va ularga qiziqishni oshirishdir.

Bozor analizi va strategik yondashuv: Agroklastlar xalqaro bozorda mahsulotlarini sotishda bozor analizi va strategik yondashuvda yordam beradi. Bu turlar, xorijiy bozorlarda so'nggi o'zgarishlarni va talablarni bilish, mahsulotlar to'g'risidagi tajribalarni ta'lim etish, va mahsulotlar uchun strategiyalar va taktikalar tuzishda yordam beradi.

Davlat va bejiz mamlakatlarga kirish uchun yordam: Agroklastlar xorijiy bozorda mahsulotlarini sotishda davlat va bejiz mamlakatlarga kirishda yordam beradi. Bu shu jumladan, xorijiy mablag'lar bilan ishlash, soliq muammolari, eksport rivojlanishini ta'minlash uchun keng doiradagi yondashuvlar kabi loyihalarni amalga oshirishda yordam beradi.

Mahsulotlarni sifatli tayyorlash: Agroklastlar, mahsulotlarni xalqaro bozorda muvaffaqiyatli sotish uchun sifatli tayyorlashda muhim rol o'ynaydi. Bu esa standartlar va talablar bo'yicha ta'limlar, sertifikat olish va sifatni nazorat qilish jarayonlarini o'z ichiga oladi.

Shunday qilib, agroklasterlar xalqaro bozorda mahsulotlarni sotishda o'zlarining ahamiyatini ko'rsatadi. Ularga xalqaro sertifikatlar olish, tashqi reklama va marketingni tashkil etishda yordam beradi. Bu esa xorijiy bozorda mahsulotlarini muvaffaqiyatli sotish va exportning osonlashtirilishi uchun katta ahamiyatga ega.

Ta'lim va malaka oshirish: Agroklasterlar, qishloq xo'jaligida ishlov beruvchilar va mutaxassislar uchun ta'lim markazlari tashkil etishda o'z o'rniga ega. Bu esa soha mutaxassislarini tayyorlash, yangi texnologiyalarni o'rganish va agro-sanoatda innovatsiyalarni joriy etish uchun zarur malakani oshiradi.

Infrastruktur taraqqiyoti: Agroklasterlar mahalliy infrastruktura taraqqiyotiga olib kelishadi, masalan, yo'nalish transport vositalarini va omborlarni yaxshilash, energiya ta'minoti muammolarini hal qilish va shu kabi. Bu esa qishloq xo'jaligi korxonalarining rivojlanishida katta ahamiyatga ega.

Ta'lim markazlarining tashkili: Agroklasterlar, qishloq xo'jaligida ta'lim markazlari tashkil etishda ilgari o'tadi. Bu markazlar, qishloq xo'jaligi sohasidagi mutaxassislar va ishlov beruvchilar uchun ta'lim kurslari, darsliklar, amaliy mashg'ulotlar va seminarlar tashkil etadi. Bu esa soha mutaxassislarini rivojlantirishda va yangi bilimlarni o'rganishda muhim rol o'ynaydi.

Ta'lim markazlari, agroklasterlar tomonidan tashkil etilgan, yangi texnologiyalarni o'rganishga yordam beradi. Bu texnologiyalar agronomiya, suv resurslari boshqaruvini, mahsulot ishlashni va marketingni qo'llab-quvvatlaydi. Bu esa soha mutaxassislarining ilg'or bilimlarini va malakasini oshiradi.

Agro-sanoatda innovatsiyalar joriy etish: Ta'lim markazlari, innovatsiyalarni taqdim etish va joriy etishda muhim rol o'ynaydi. Bu innovatsiyalar esa yuqori sifatli mahsulotlar ishlab chiqarish, energiya ta'minoti muammolarini hal qilish, ekologik muammolar bilan kurashish va boshqa muhim sohalarda rivojlanishga yordam beradi.

Biznesni rivojlantirish: Ta'lim markazlari, agro-sanoat sohasida biznesning rivojlanishini ta'minlashda ham muhim rol o'ynaydi. Ular, loyihalar tuzish, marketing va brandingni o'rganish, moliya boshqarish va biznes strategiyalarini tuzishda yordam beradi. Bu esa soha mutaxassislarining biznes va tijoratda malakasini oshiradi.

Yangi kasblar va innovatsiyalar: Ta'lim markazlari, yangi kasblar va innovatsiyalar joriy etish uchun ham muhim platforma bo'lib xizmat qiladi. Bu kasblar esa qishloq xo'jaligi sohasida yangi mahsulotlar ishlab chiqish, agro-sanoatda yangi texnologiyalarni joriy etish va o'zaro ishbirligi va innovatsiyalarni taqdim etishda yordam beradi.

Shunday qilib, agroklasterlar ta'lim va malaka oshirish sohasida yaxshi tajriba va malaka ega bo'lib, qishloq xo'jaligida soha mutaxassislarining rivojlanishini oshiradi. Bu esa yangi texnologiyalarni o'rganish, agro-sanoatda innovatsiyalarni joriy etish va biznesning rivojlanishiga yordam beradi.

Shunga ko'ra, agroklasterlar qishloq xo'jaligi mahsulotlarini oshirish, export qilishni osonlashtirish, innovatsiyalarni taqdim etish va ishlab chiqarish jarayonlarini optimallashtirishda ahamiyatli o'rni bor. Bu tizimlar mamlakatning iqtisodiy rivojlanishini sifatli va samarali qilishda katta rola ega.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. <https://cyberleninka.ru/article/n/yurtimizda-agrar-sohaning-tutgan-o-rni-va-uni-rivojlantirish>
2. <https://advice.uz/oz/documents/126>
3. https://uniwork.buxdu.uz/resurs/35235_1_97E5134E17A8E5B3C650075309D50E6742BFFD60.pdf

